

КАФЕДРА ОПЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МУЗИЧНОЇ РЕЖИСУРИ

Режисура музичного театру (фах)

Освітній ступінь	Третій освітньо-творчий	Курс	1-3
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво	Семестр	1-6
Освітньо-творча програма	026 Сценічне мистецтво		
Рівень вищої освіти	Доктор мистецтва		
Статус	Дисципліна, яка забезпечує набуття практичних мистецьких компетентностей	ECTS	14
		Годин	420
		Індивідуальні	210
		Самостійна робота	210

Семестровий контроль

Екзамен

Інформація про викладача

ПІБ	Даць Ірина Вільямівна доктор мистецтвознавства, професор Ільченко Петро Іванович заслужений діяч мистецтв України, професор Шутько Сергій Миколайович заслужений діяч мистецтв України, в.о. професора
Профіль викладача	----
e-mail	----

Анотація навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «**Режисура музичного театру (фах)**» є процес інтерпретації та сценічного втілення оригінальної версії музично-театральної вистави в контексті професійної діяльності режисера музичного театру.

Місце дисципліни в програмі навчання:

Ключовий курс, що підсумовує процес професійної підготовки творчого аспіранта за ступенем вищої освіти «Доктор мистецтва».

Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліни, що є підґрунтям для даного курсу:

ГЕ 2: Основна іноземна мова(англійська).

ФП 1: Концепції розвитку сучасного сценічного мистецтва.

ФП 2: Новітні тенденції в музичному театрі ХХІ ст.

ЗП 1: Режисура музичного театру (Фах).

ЗП 2: Інноваційні технології в мистецькій освіті.

ВВА 4: Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика).

ВВА 5: Інтерпретація музичного твору.

ВВА 8: Комунікаційні технології в сучасній музичній культурі України.

Дисципліни, що вивчаються на підґрунті даного курсу:

ПД 1: Підготовка науково-дослідного проєкту.

ВВА 10: Комп'ютерне редагування музикознавчих текстів.

Мета: підвищення професійної майстерності режисера музичного театру у втіленні оригінальних творчих мистецьких проєктів із використанням сучасних науково-творчих досягнень.

Завдання:

з'ясування актуальності обраної проблематики на тлі соціокультурних викликів сьогодення, її відповідності потребам та інтересам сучасного глядача; проведення режисерського аналізу обраного твору, характеристика його музичного та драматургічного аспектів у контексті новітніх мистецтвознавчих досліджень; формування оригінального творчого задуму музично-театральної вистави крізь призму режисерських новацій у сучасному музичному театрі; режисерське втілення оригінальної версії вистави із застосуванням нового синтезу традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни творчий аспірант повинен:

знати:

- концепт сучасного розвитку музичного театру у новій парадигматичі культури і мистецтва;
- методологію режисерського аналізу обраного твору, спираючись на новітні дослідження і розробки;
- методологію створення режисерського задуму вистави на підставі сучасних здобутків світового та вітчизняного музичного театру;
- технологію режисерського втілення вистави з використанням оригінальних прийомів синтезування традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності;

вміти:

- обирати для постановки актуальні твори високої художньої якості, співзвучні вирішенню проблем сьогодення, об'єктивно оцінювати творчі, технічні та матеріальні можливості їх реалізації;
- здійснювати режисерський аналіз обраного твору на підставі новітніх досліджень мистецького доробку композитора в контексті театральної естетики його часу, визначати фактори впливу на особливості музичної драматургії;
- генерувати оригінальні ідеї у створенні режисерського задуму музично-театральної вистави, переосмислюючи новаторські пошуки та експерименти сучасників, формулювати власне креативне бачення майбутнього мистецького проєкту з особистими характерними рисами;
- організовувати зусилля постановочної групи, творчого складу та допоміжних служб задля режисерського втілення та демонстрації оригінальної версії мистецького проєкту, забезпечення художньої цілісності вистави;

володіти професійними компетентностями:

- готовністю до встановлення причинно-наслідкових зв'язків між сучасними викликами розвитку суспільства та актуальністю обраної проблематики творчого мистецького проєкту;
- вмінням проводити режисерський аналіз музичної драматургії обраного твору, спираючись на новітні мистецтвознавчі досягнення, опрацьовувати літературно-іконографічні джерела в контексті його жанрово-стильової специфіки;
- змогою до створення оригінального режисерського задуму майбутнього мистецького проєкту на підставі творчого переосмислення новацій знакових постатей музичного театру сьогодення, до формування структури постановочного плану в контексті сучасної театральної естетики;
- спроможністю оперувати синтезом традиційних та інноваційних методів постановочної роботи в контексті різних режисерських напрямків і шкіл, їх сценічною реалізацією при втіленні та демонстрації власного творчого мистецького проєкту.

Програмний результат навчання:

- Здатність до створення на основі актуальної проблематики оригінальної режисерської версії творчого мистецького проєкту в контексті сучасної театральної естетики, його публічної демонстрації, інтегруючи новітні досягнення світового та вітчизняного музичного театру.

Перелік тем

Тема 1. Транснаціоналізація та само-ідентифікація оперного мистецтва: пошуки гармонізації репертуарної політики

Тема 2. Опера як художній твір та мистецький продукт: спроби поєднання естетико-ціннісного та фінансово-економічного контенту

Тема 3. Функціонування оперного жанру під впливом шоу-бізнесу: оптимізація видовищного та драматургічного аспектів

Тема 4. Модернові трактування оперних творів: межі режисерської сумлінності

Тема 5. Режисерський концепт створення оперних вистав у контексті міжнародних мистецьких проєктів

Тема 6. Специфіка режисерських підходів до фестивальних оперних проєктів

Тема 7. Вплив інноваційних мульти-медійних технологій на режисерські інтерпретації оперних вистав.

Тема 8. Інтегративний характер режисерської діяльності в контексті тяжіння до неосинкретизму сучасних оперних вистав

Тема 9. Вплив соціальної потреби суспільства на визначення актуальності майбутньої вистави. Сучасний погляд. Шляхи практичної реалізації

Тема 10. Науковий підхід до режисерського аналізу твору в контексті об'єктивного проникнення та розуміння авторського задуму

Тема 11. Сучасні напрацювання та інструментарій в оволодінні мистецтвом режисерського аналізу драматургії

Тема 12. Режисерський аналіз музичної драматургії як креативний прогноз творчого задуму майбутньої вистави

Тема 13. Діалектичне опрацювання драматургії як основа задуму

Тема 14. Вплив соціокультурних реалій сьогодення та новітні засоби сценічної виразності при створенні пластично-просторової структури вистави

Тема 15. Роль інноваційного процесу у створенні системи образів в загальних координатах режисерського задуму мистецького проєкту

Тема 16. Напрацювання режисерських прийомів в стилях модерн та постмодерн в створенні мистецького проєкту

Тема 17. Організаційний концепт режисерського підходу до втілення вистави — запорука її успішної реалізації та довгого сценічного життя

Тема 18. Інтерпретаційний концепт режисерського підходу до втілення вистави у контексті розвитку перспективних напрямків музичного театру

Тема 19. Постановочний концепт режисерського підходу до втілення вистави у контексті співпраці постановочної групи, творчого складу та технічних служб — оптимальне забезпечення художньої цілісності вистави

Тема 20. Маркетингово-презентаційний аспект режисерського підходу до втілення оперної вистави як перспективна тенденція поєднання можливостей музичного театру і шоу-бізнесу

Тема 21. Координація зусиль постановочної групи, виконавського складу і технічних служб під час прогонних та генеральної репетицій

Тема 22. Роль та місце режисера в координації управління видовищним синтезом під час здачі вистави

Тема 23. Технологія управління видовищним синтезом під час прем'єрного показу

Тема 24. Техніка управління видовищним синтезом під час подальшої репертуарної експлуатації вистави.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські і практичні заняття та самостійна робота.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення проектів власними ідеями	15
2.	Конспект першоджерел, що допомагають глибше зрозуміти тему / есе на тему	15
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	15
4.	Відвідування занять	5
	Підсумкова контрольна робота	
5.	Екзамен	50
	Всього	100

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь аспірантів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бистрякова В., Осадча А., Пільгук О. Інновації та технології в сучасному мистецтві // Вісник Львівської національної академії мистецтв. Львів, 2017. Вип. 32. С. 189–199.
2. Веселовська Г. Театр Миколи Садовського (1907-1920). Київ: Темпора, 2018. 412с.
3. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво. Київ: НАККиМ, 2014. 143с.
4. Гамкало І.-Я. Мій музичний Олімп. Київ: Світ Успіху, 2021.
5. Голубничий С. Специфічність підходів диригента у нетипових умовах утілення оперних вистав // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2023. №1 (67). С. 129-140.
6. Даць І. Формат підготовки режисера музичного театру в соціокультурних реаліях

- незалежної України // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2021. №3-4 (52-53). С. 181-202.
7. Журавльова Т. Екранні інтерпретації оперної класики // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2020. №2-3 (47-48). С. 37-50.
 8. Ільченко П. І. Режисерський задум оперної вистави крізь призму сучасної театральної естетики // Українське музикознавство. Київ, 2020. Вип. 46. С. 45–57.
 9. Касьянова О. В. Еволюційні модифікації танцювальних сцен у контексті генези української опери // Українське музикознавство. Київ, 2020. Вип. 46. С. 58–74.
 10. Касьянова О. В. Концепт підготовки доктора мистецтва з музичної режисури // Українське музикознавство. Київ, 2021. Вип. 47. С. 18–27.
 11. Касьянова О.В. Поліфункціональність танцювальних сцен в оперній виставі // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2023. №1 (67). С. 112-128.
 12. Ковальчук, О., Волошина, Л., Руденко, Т., Поліщук, Б., 2021. *Український театральний костюм ХХ-ХХІ століть. Ескізи*. Львів; Київ; Харків: ГО «Галерея сценографії»; Музей театального музичного та кіномистецтва України; Видавець О. Савчук. 127с.
 13. Ковальчук, О.В., 2019. *Сценографічна практика у просторі ХХ століття: київські реалії*. Київ: Фенікс.
 14. Колесник Є. Виховання співака-актора в контексті української оперної школи // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2022. №2 (55). С. 113-126.
 15. Колесник Є. Становлення принципів оперного виконавства в контексті генези української вокальної школи// Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2023. №2 (58).
 16. Колодуб О. Творчі принципи організації оперної вистави /Олександр Колодуб . Життя, творчість, спогади / авт. -упоряд. І. Колодуб. Київ: Музична Україна, 2006. С. 104 – 112.
 17. Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ: Либідь 2007. 328с.
 18. Корчова О. Музичний модернізм як *terra cognita*. Київ: Музична Україна, 2020. 490с.
 19. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Харків – Київ: Основи, 2022. 920с.
 20. Летичевська О. М. Хорове виконавство в оперній виставі: творчість Л. М. Венедиктова: моногр. Київ, 2018. 230с. :іл.
 21. Лукашев В.А. Режисерське вирішення пластично-просторового образу в сучасній моноопері («Листи кохання» В. Губаренка в ХНАТОБ ім. М. Лисенка) // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2015. №4 (29). С. 66-74.
 22. Макаренко Г.Г. Деякі аспекти роботи диригента над оперною партитурою // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, 2001. Вип. 18. С. 232-240.
 23. Михайлова Н. М. Творчість і співтворчість у комунікативній системі режисер – хормейстер – актор // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2010. №2 (7). С. 91-95.
 24. Михайлова Н. М. Трансформація рольової функції хору у музичній виставі (на прикладі театральної практики останньої третини ХХ-початку ХХІ століть) : автореф. дис... канд. мистецтвознавства. 17.00.03 – музичне мистецтво / Харківський нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. Харків, 201. 12с.
 25. Несен І.І. Роль костюма у формуванні образу персонажа в Театрі Корифеїв (1882-1914 рр.) // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва, 2021, №2. С.154.

26. Нестєєва М. І. На противагу свавілля «режисерського театру» // Аспекти історичного музикознавства. Вип. VI: Музика і театр в історичному часі та просторі. Харків: Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, 2013. С. 272–389.
27. Нестєєва М. І. Режисер і композитор – односторонці чи супротивники? // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2012. №3 (16). С. 11 – 16.
28. Никоненко Р. Пластична режисура в українському театральному мистецтві кінця XX – початку XXI століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: Сценічне мистецтво / Київський національний університет культури і мистецтв. Київ, 2021. 181 с.
29. Освіта і суспільство: навч. посіб. / П.М. Куліков, Т.В. Девтерова, І.В. Девтеров та ін.. Київ, 2018. 364с.
30. Паламаренко А. Виконавські акценти виразності сценічного мовлення в українській опері (з досвіду роботи Івана Паторжинського) // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2022. №3-4 (56-57). С. 197-211.
31. Панасюк В.Ю. Специфіка функціонування диригента в системі комунікацій оперного спектаклю // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2011. №3 (12). С. 96 – 101.
32. Пігель Ю. Сценічний костюм львівських театрів кінця XX – початку XXI століття. Художні особливості, пошуки образності. Львів: Аз-Арт, 2009. 180с.
33. Рожок В.І. Стефен Турчак. Київ: Либідь, 2013. 233с.
34. Солов'яненко А. Взаємодія режисера й диригента у процесі вирішення оперної вистави // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв, 2009, №2. С. 73-77.
35. Скворець В. Вплив інформаційних технологій на соціалізацію молоді // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства» (27–28 листопада 2019 р.). Запоріжжя, 2019. С. 153–156.
36. Скрипка А. Шоу-технології як форма соціальної комунікації: автореф. дис. ... канд. соціологічних наук / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2010. 33 с.
37. Станішевський Ю. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: Історія і сучасність: моногр. Київ: Музична Україна, 2002. 736с.:іл.
38. Станішевський Ю. О. Національна опера України. 2001-2011: моногр. Київ: Музична Україна, 2012. 304с.
39. Станішевський Ю. О. Режисура в сучасному українському музичному театрі: моногр. Київ: Наукова думка, 1982. 278с.
40. Степурко В. І. Аналіз музичних творів: навч. посібник. Київ: НАКККІМ, 2020. 140с.
41. Тобілевич С. Корифеї українського театру. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 540с.
42. Черкашина-Губаренко М. Оперний театр у мінливому часопросторі: моногр. Харків, Акта, 2015. 380с.
43. Черкашина-Губаренко М. Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття перша)// Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2009. №2 (3). С. 58- 78.
44. Черкашина-Губаренко М. Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття друга)// Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2009. №4 (5). С. 142- 153.
45. Шутько С. Роль театального костюма у створенні художнього образу оперної вистави // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2022. №3-4 (56-57). С. 212-224.

46. Шутько С. М. Сучасна музична режисура – новаторство чи авантюризм? // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2021. № 3-4 (52-53). С. 203–216.
47. Юдова-Романова К. В. Генератори сценічних ефектів як постановочний засіб художньо-образної виразності на сцені // Вісник 145 Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Сценічне мистецтво». Київ, 2019. Вип. 2. Т. 2. С. 179–193. 120.
48. Юдова-Романова К. В. Експериментальний сценічний простір: проблеми класифікації // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Сценічне мистецтво». Київ, 2021. Вип. 1. Т. 4. С. 39–54. 121.
49. Юдова-Романова К., Стрельчук В., Чубукова Ю. Режисерські інновації у використанні технічних засобів і технологій у сценічному мистецтві // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Сценічне мистецтво». Київ, 2019. Вип. 1. Т. 2. С. 52–72. 122.
50. Юдова-Романова К. В. Технічні засоби оформлення сценічного простору. Київ: КНУКіМ, 2017. 314 с.: іл.
51. Wilson G. Psychology for Performing Artists 2e: Butterflies and Bouquets: Wiley & Sons, Incorporated, John. 288 p.

Допоміжна

52. Актуальні проблеми музичного театру в контексті соціокультурних викликів сучасності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2-3 березня 2020р./Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського; ред.-упоряд. О. В. Касьянова. Київ, 2020. 256 с.
53. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.1 (А-Л). Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 240с.: іл.
54. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.2 (М-Я). Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 256с.: іл.
55. Клековкін О.Ю. *THEATRICA*: Лексикон. Київ: Фенікс. 2012.
56. Паві П. Словник театру / наук. ред. О. Клековкін. Львів, 2006.

Інформаційні ресурси

Офіційні документи

1. Про вищу освіту: Закон України №1556-18 – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Про освіту: Закон України №2145-19 – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. №865 – <https://законодавство.com/download/postanova-vid-jovtnya-2018-865-pro-2018-67669.html>.
4. Зміни, що вносяться до Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. №89 – <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadku-zdobuttya-osvitno-tvorchogo-stupenya-doktora-mistectva-ta-navchannya-v-asistenturi-stazhuvanni-89120219>.
5. Концепція діяльності Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №33-а-2018. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Kontsepsiya-diyalnosti-NMAU-imeni-P.I.Chajkovskogo> .
6. Положення про асистентуру-стажування та творчу аспірантуру Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. №13 від 27.06.2019 <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-asistenturu-stazhuvannya-ta-doktora-mistectva-2019.pdf>
7. Положення про організацію освітнього процесу у Національній музичній академії імені П.І. Чайковського. №214-А – 2019.

<https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-Natsionalnij-muzichnij-akademiyi-Ukrayini-imeni-P.I.CHajkovskogo.pdf>.

8. Статут Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №1779-2020.
<https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/statut-nmau.pdf>.

9. Стратегія. Національна музична академія імені П.І. Чайковського. №120-А – 2020.
<https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Strategiya-NMAU.pdf>

Інформаційні ресурси з історії опери, театрального виконавства, новини сучасного театрального світу

1. <https://moderato.in.ua/>

2. <https://www.operabase.com/en> 3.
<http://www.operanews.com/>

Відео, аудіо, ілюстративні матеріали, електронні бібліографічні ресурси.
<http://intoclassics.net/>

Публікації сучасних українських музикознавців, театрознавців, критиків тощо.

5. <http://mi-re.do.am/index/0-2>